

bulgarian viesti

Suomi-Bulgaria –seuran jäsenlehti

1-2019

ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Tilinumero:

FI63 8000 1900 2809 43 (Danske Bank)

Viite: 20200

Käytä viitenumeroa maksaessasi jäsenmaksusi. Jos maksat muulta kuin omalta tililtäsi, merkitse viestikenttään nimesi.

Jäsenrekisteri:

Maija Boshkov

maija.boshkov@outlook.com,
puh. 0400 445 481

Ilmoitathan, jos yhteystietosi muuttuvat

Toimitus:

Ilkko Suvilehto, vastaava päätoimittaja
bgtoimitus@yahoo.com

Maj-Lis Lehessalo, taitto

puh. 0400 900433

mikki@lehessalo.com

Toimitusta avustaa lisäksi taitava joukko
freelancereita

Painopaikka: Grano, Helsinki 2019

SISÄLTÖ

3. Vanhusten hoidosta Suomessa ja Bulgariassa, päätoimittaja Ilkko Suvilehto
4. Yleinen kokous 23.4.2019, Hallitus
5. Vauhtia talven hangilta, puheenjohtaja Tapani Salonen
6. Etelä-Dobrudzhan historiaa ja matkakohteita, Raimo Uusinoka
13. Suomi-Bulgaria-seura aktiivisena mukana matkamessuilla, Tapani Salonen
14. Moderni Plovdiv, Mikki Lehessalo
17. Näyttelijä Kiril Gospodinov naurattaa katsojia yhä, Tapani Salonen
19. Turun Bulgaria-seuran Nuuttijuhlat 2019, Ilkko Suvilehto
20. Sofian Oopperan baletti, Susanna Lehtonen
22. Osastojen osoitteet

Tekijänimin julkaistut artikkelit edustavat kirjoittajiensa näkemyksiä. Toimitus pidättää itsellään oikeuden lyhentää ja muokata artikkeleita kirjoittajan suostumuksella. Kuvat kirjoittajan ellei erikseen mainita.

Kansi: *Matkamessuilla Johanna Santala, oik. ja Mirja Kekki keskellä kertovat kiinnostuneelle Bulgariasta*

Vanhustenhoidosta Suomessa ja Bulgariassa

Suomalainen isoisäni kuoli 95-vuotiaana kaksi vuotta sitten yksityisessä iisalme-laisessa sotaveteraanien hoitokodissa. Koska vietin kokonaisia viikonloppuja kerran kaksi vuodessa kyseisessä vanhainkodissa, pääsin näkemään hoitohenkilökunnan toimintaa pintaa syvemmältä.

Ne viisitoista vuotta, joina hän oli toimintakuntoinen ja kykeni pitämään puoliaan, hän sai hyvää hoitoa. Hän elikin pitkään, sekä hoitokodin palveluiden että intervalli-hoidon ansioista. Intervallihoido tarkoitti sitä, että hän saattoi olla pidempiä aikoja kotona ja olla esim. raskaimpina talvikuukausina hoitokodissa.

Mutta hänen elämänsä viimeiset kuukaudet olivat tuskaisia. Näin hänet viimeistä kertaa kaksi viikkoa ennen hänen kuolemaansa. Hän sanoi minulle, että häntä on pidetty epäinhimillisissä oloissa. En ottanut häntä täysin vakavasti, vaikka huomasin hänen vointinsa heikenneen nopeasti. Jälkikäteen ajateltuna ymmärrän hyvin, mistä oli kyse. Osoittautui, että vaikka tätini oli aikaisemmin sopinut henkilökunnan kanssa, että vaarilleni annettaisiin soseutettua ruokaa, hän ei sitä saanut, vaan sai normaalia ruokaa, jota ei pystynyt pureskelemaan. Hän alkoi saada soseutettua ruokaa vasta kun minä asian havaittuani vaatimalla vaadin paikan päällä useamman kerran sitä. Normaali ihminen kuolee ilman ruokaa kahdessa kolmessa viikossa. Ihme, että vaari jaksoi noinkin pitkään.

Lisäksi vaari ei enää kyennyt ylettymään hätänapulaan sängyn vieressä. Olin hereillä kello viisi aamulla ja menin katsomaan vaaria. Muistan vieläkin, kuinka hän huusi suljettujen ovien takaa, että pääsisi vessaan. Hänet oli sijoitettu yksin kaukaiseen huoneeseen, missä kukaan ei häntä kuullut. Ehdotin hänestä vastaavalle yli 50-vuotiaalle hoitajalle, että vaarilleni annettaisiin hätäranneke, jota painamalla hän olisi voinut saada hoitajia paikalle. Vastaava hoitaja oli nuiva. Samassa huoneessa läsnä ollut nuorempi hoitaja taas oli innostunut ajatuksestani. Käymästäni keskustelusta päätellen vaaristani vastaava, leipiintynyt hoitaja oli jo päättänyt, että vaarini on aika poistua hautuumaalle, mahdollisimman vähällä vaivalla muille. Vaarini ei saanut koskaan ranneketta, eli hän ei pystynyt pyytämään apua tarvittaessa. Siinä tilanteessa ei mielestäni ollut kyse resursseista, vaan viitseliäisyydestä.

Bulgariasta tiedän vain sen verran, mitä olen kuullut äidiltäni ja isoäidiltäni. Varakkaatkin muistisairaavat ovat olleet kahden hengen huoneissa, jotka haisevat

eritteiltä. Äitini oli kyennyt vierailemaan hoitolahuoneessa vain viisi minuuttia, ettei oksentaisi.

Bulgarialainen isoäitini asui viimeiset pari vuotta äitini luona Suomessa. Isoäidin muisti alkoi pettää, mutta siedettävän rajoissa. Häntä vaivasi jonkinlainen alakulo viimeisinä vuosinaan ennen kuolemaansa 87-vuotiaana. Äitini harkitsi hänen siirtämistään bulgarilaiseen vanhainkotiin ja kävi katsastamassa paikan päällä hieman kalliimpia, ystäviensä suosittelemia vanhainkoteja. Yksinkertainen huone, jossa oli pelkkä sänky ja pöytä, maksoi sikäläisen kuukauden palkan. Kun paikan yksityisomistaja kuuli äitini asuvan Suomessa, hinta nousi kaksinkertaiseksi. Äitini käsitys paikan päällä nähdystä oli, että vanhukset pumpataan lääkkeillä rauhalliseksi makaamaan sänkyihinsä loppuelämäkseen. Näin henkilökuntaa työllistetään mahdollisimman vähän. Isoäiti jäi äitini luokse.

Eli vanhainhoidossa pätee molemmissa maissa venäläinen ”Доверяй, но проверяй” (suom. Luota, mutta tarkista jälkikäteen) -sananlasku. Tai sitten vastuussa oleva omainen vain tyytyy hoitoloiden olosuhteisiin ja antaa asioiden mennä omalla painollaan, omantuntonsa kustannuksella.

Mietin isovanhempieni kuolemaa varttuneemmalla iällä ja lueskelen Matti Nykäsen ja Olli Lindholmin kuolemasta 55 vuoden paikkeilla. Mieleeni tulee ystäväni Taisto Salmisen, Turun Bulgaria-seuran puheenjohtajan hieno ja lohduttavakin ajatus: Kuolema on jokaisella joka tapauksessa edessä. Kyse on vain siitä, tapahtuuko se pian vai myöhemmin.

Ilkko Suvilehto

Yleinen kokous

23.4.2019 alkaen klo 17.00

Kulttuurikeskus Caisassa, kokoushuone Vehnä,

Kaikukatu 4 B (sisäpiha), Helsinki.

Käsitellään yleiselle kokoukselle määritellyt asiat.

Tervetuloa!

Vauhtia talven hangilta

Mikään ei piristä yhtä hyvin kuin hiihtolenkki pikkupakkasessa ja kuuma suihku sen päälle. Tänä talvena sellaiseen elämykseen on ollut mahdollisuus koko Suomessa etelärannikkoa myöten.

Tammikuussa seuramme osallistui MATKA2019 -messuille. Messuilla osastomme yllä leijaili lämmin ystävyiden tuulahdus. Seuran standilla esiteltiin seuran toiminnan historiaa ja nykypäivää; Bulgarian golf-kenttiä ja ekoturismikohteita; bulgarialaisia viinialueita ja monipuolisia ruusu- ja kylpysuolatuotteita, jotka Eräjärven Eerola meille toimitti.

Kiitos kaikille seuramme messutiimiläisille, osastollamme käyneille seuran jäsenille, uusille jäsenille ja muille Bulgarian ystäville. Neljän päivän aikana seuran standilla vieraili tuhansia ihmisiä. Messut keräsivät yhteensä lähes 63 000 henkilön yleisön.

Olen ollut Suomi-Bulgaria-seuran jäsen vuodesta 1993. Liittymistä seuraan edelsi käynti Bulgariassa ”vanhaan hyvään aikaan”. Tämän vuoden messuilla koin erityisen kiinnostavana keskustelut Bulgariassa työskennelleiden ja matkustaneiden kanssa – nimenomaan tuohon vanhaan hyvään aikaan. Mikään ei ole innostavampaa kuin verrata Bulgariaa tuolloin ja Bulgariaa nyt.

Matkailusta, kulttuurista, ruoasta ja auringon hyvää tekevästä vaikutuksesta on aina hauska keskustella. Monessa keskustelukumppanissa oli herännyt innostus matkustaa tulevilla kesäkaudella Bulgariaan. Sinne mekin menemme tuttavaperheen kanssa kesällä. Meidän poikamme ja heidän poikansa ovat saman ikäisiä. Yritin ehdotta rantalomaa Balchikissa, mutta minut äänestettiin nurin. Me lähdemme kylpylälomalle Velingradiin.

Hyvinvointi jakautuu hyvin epätasaisesti EU-maiden kesken. Tammikuussa 2019 minimipalkka Bulgariassa oli 286 euroa, Luxemburgissa 2071 euroa. Tietenkään taloudellinen hyvinvointi tai korkea palkkataso ei yksin riitä tekemään jostain kansasta onnellista vaikka helpottaakin arjen pyörittämistä. Empiirisen kokemuksen pohjalta sanoisin, että bulgaarit ovat keskimäärin onnellisia ja toimeliaita ihmisiä. Meidän oma aktiivisuutemme näkyy hyvinä suunnitelmina ja uudenaikaisena toimintana tänä vuonna. Tulkaa mukaan!

Tapani Salonen

Etelä –Dobrudzhan historiaa ja matkakohteita

Bulgarian koillisnurkka, Etelä-Dobrudzha (tai Dobrudja), on viimeisen runsaan sadan vuoden aikana kuulunut vuoroin Bulgarialle ja vuoroin Romanian. Turkin sodan jälkeen Bulgariasta tuli Turkin autonominen alue Tonavan ja Balkan-vuoriston eteläpuolelle jääneen Itä-Rumelian väliin. Bulgarian pohjoisraja kulki Serbian rajalta Tonavaa pitkin Silistraan kaupunkiin suuntautuen sieltä kaakkoon Mustalle Merelle.

Etelä-Dobrudzha käsittää kaksi aluetta, oblastia: Silistran oblasti, johon myös Tutrakanin kaupunki kuuluu - molemmat Tonavan varrella sekä Dobrichin oblasti, johon sisämaassa sijaitsevan Dobrichin lisäksi kuuluvat mm. Baltchikin ja Kavarnan kaupungit Mustan Meren rannalla.

Turkin sodan jälkeen muodostunut Balkanin allianssi, Bulgaria, Serbia, Montenegro ja Kreikka julisti sodan v. 1912 Turkille ja voitti tältä lisäalueita. Tätä Balkanin sotaa seurasi heti toinen, jossa allianssin muut osapuolet pitivät Bulgariaa, entistä liittolaistaan sodasta liiaksi hyötynään. Niinpä Bulgaria joutui luovuttamaan osan alueistaan. Etelä-Dobrudzha luovutettiin Bukarestin sopimuksella v. 1913 Romanian.

V.1916 Bulgaria liittyi I Maailmansotaan Saksan liittolaisena ja valtasi saksalaisten turvin Etelä-Dobrudzhan takaisin miehittäen samalla koko Romanian. Sodan loputtua Bulgarian taisteluresurssit ehtyivät ja v. 1919 Neuillyn rauhansopimuksessa Romania sai Etelä-Dobrudzhan takaisin yli kahdeksi vuosikymmeneksi, kunnes II Maailmansodassa Stalin, vihaisena Saksan menestyksestä lännessä, halusi idässä kompensatioita ja vaati Romaniaa luovuttamaan mm. Etelä-Dobrudzhan Craiovan sopimuksella Bulgarialle v. 1940. Sopimus allekirjoitettiin 7.9. ja Bulgarian joukot marssivat sinne 21.9.

Alue on pääosin laakeata Dobrudzhan tasankoa. Korkeus merenpinnasta on sisempänä paikoin yli 200 m. Mustan meren rantaa reunustavat 20-30 m korkeat kalkkikivitörmät. Ranta on enimmäkseen kallioista, joskin siellä täällä on törmän edustalla uintikelpoisia rantahietikoita. Dobrudzhan tasangon kerrostuneissa kivilajeissa on varastoituneena pieniä öljymääriä. Öljypumppuja näkyi siellä täällä matkatessamme Dobrichin – Balchikin alueella.

Olen muutamana vuonna tehnyt Varnasta käsin sikäläisten tuttavieni kyydillä matkoja tälle mielenkiintoiselle alueelle. Kohteinani ovat olleet Balchik, Dobrich, Kavarna sekä Mustan Meren rannikko Shablaan asti.

Etelä-Dobrudzhan kartta osana koko Dobrudzhan aluetta. Palautumista juhlistettiin mm. postikorttein, joihin oli painettu Etelä-Dobrudzhaa maanpäälliseksi paratiisiksi ylistävä teksti. Paikallispostina ja kirjattuna lähetetty kortti oli leimattu Sofiassa jo 2 päivää Craiovan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen eli 9.9.1940.

Postihistoriallisestikin kortti on mielenkiintoinen; lähetys kulki harvinaisessa raitiovaunupostissa (PO TRAMVAJA). Vanhoissa raitiovaunuissa, joita vieläkin Sofiassa kulkee (ainakin vielä kesällä 2018 mm. linjalla 10) on etuoven vieressä postiluukku (nykyisin jo kiinni), jonne lähetyksen saattoi pudottaa. Posti käsiteltiin Sofian aseman (Sofia Gare) postitoimistossa.

Edellä kuvatun propagandistisen postikortin lisäksi maiden historiaa kuvaavat myös postimerkit. Ylimmässä rivissä neljä merkkiä Romanian v.1913 julkaisemasta 10 merkin sarjasta, joka juhlistaa Bukarestin sopimuksella Etelä-Dobrudzhan päätymistä Romanianle: 1 Banin merkissä alueen lippu, Tonavan ylikulkua 5 B:n näkymää Silistrasta 25 B:n ja linnoitus ja kuninkaan kruunu 2 leun merkissä. Keskirivissä kaksi merkkiä 4 merkin sarjasta Bulgarian v. 1916 miehitettyä koko Romanian. Bulgarian v. 1915 julkaisemasta merkkisarjasta neljä varustettiin päällepainamalla "Poshta V Romania 1916 -1917". Merkit laskettiin liikkeelle vasta maaliskuussa 1917 ja ne olivat käypiä vuoden 1918 loppuun Bulgarian menetettyä alueet Romanianle Vasemmalla Bukarestissa 3.6.1918 leimattu 5 stotinkin merkki sekä 25 St. Tulceassa 7.5. -18. Myös muut Bulgarian merkit olivat Romaniassa silloin käypiä, esim Dobrichissa 26.6. -18 leimattu 10 St:n merkki. Nämä kalkki kuvaavat tsaari Ferdinandia. Alarivissä v. 1940 julkaistuista 4 merkin sarjasta kolme merkkiä Bulgarian saatua Etelä-Dobrudzhan lopullisesti takaisin. Kuvattuna on talonpoikaispariskunta (1 Lev), alueen kartta (4 L) sekä lippu (2 L) lisäksi tsaari Boris III kuvattuna kaikissa merkeissä.

Dobrich

Alueen suurin kaupunki, n. 90 000 asukkaan Dobrich perustettiin 1600-luvulla. Roomalaista asutusta siellä on tiettävästi ollut jo 400-300 v. eKr Perustajaksi mainitaan turkkilainen kauppias Pazardzhik. Hänen nimeään kaupunki kantoi Turkin vallan loppuun saakka. Nykyisin maassa on samanniminen kaupunki lähellä Plovdivia. Pian Turkin sodan jälkeen v. 1882 ruhtinas Aleksander Battenberg antoi kaupungille nykyisen nimen. Kuitenkin Romanian vallan aikana nimeksi tuli taas romaniaisittain Pazargic. Craiovan sopimus palautti Etelä-Dobruzhan takaisin Bulgarialle. Kansandemokratian aikaan vv. 1949-90 Dobrich sai nimen Tolbuchin. Venäläinen sotamarsalkka Fjodor Tolbuchin marssitti neuvostojoukot Bulgariaan v. 1946.

Etnografisen Museon vanhoja rakennuksia Dobrichissa.

Kaupungin tunnetuimpia nähtävyyksiä ovat Etnografisen Museon matalat valkoiset rakennukset, joissa edelleen voi seurata eri ammattikuntiin kuuluvien käsityöläisten työskentelyä ja tutustua heidän kautta vuosisatojen aikaansaamiinsa töihin. Laaja Pyhän Yrjön puistikko kuuluu myös jokaisen kävijän ohjelmaan, kuten myös tutustuminen kaupungin kellotorniin. Maan useimmissa kaupungeissa on oma erikoinen kellotorninsa. Ortodoksisen pyhän Yrjön katedraalin lisäksi kaupungissa on myös katolinen kirkko. Niin ikään romanialaistyyliä rakennuksia on siellä edelleenkin, kuten myös Balchikissa. Mikäpä olisi bulgarialainen paikkakunta ilman Vasil Levskin patsasta, joka on Pyhän Yrjön katedraalin liepeillä.

Yksi kaupungin merkittävimmistä asukkaista oli kirjailija Jordan Jovkov (1880 - 1937), jolla on kaupungissa kotimuseo (oli toisin suljettu vierailupäivänäni), samoin hänestä on useita patsaita, mm. sellainen jossa hän istuu kivipaaden päällä kirja polvellaan. Pyysin kaveriani viemään minut patsaalle mutta hän ei ollut siitä kuullutkaan. Pyysin häntä soittamaan toiselle tutulleen Balchikiin ja niinhän patsas löytyi aivan ydinkeskustasta.

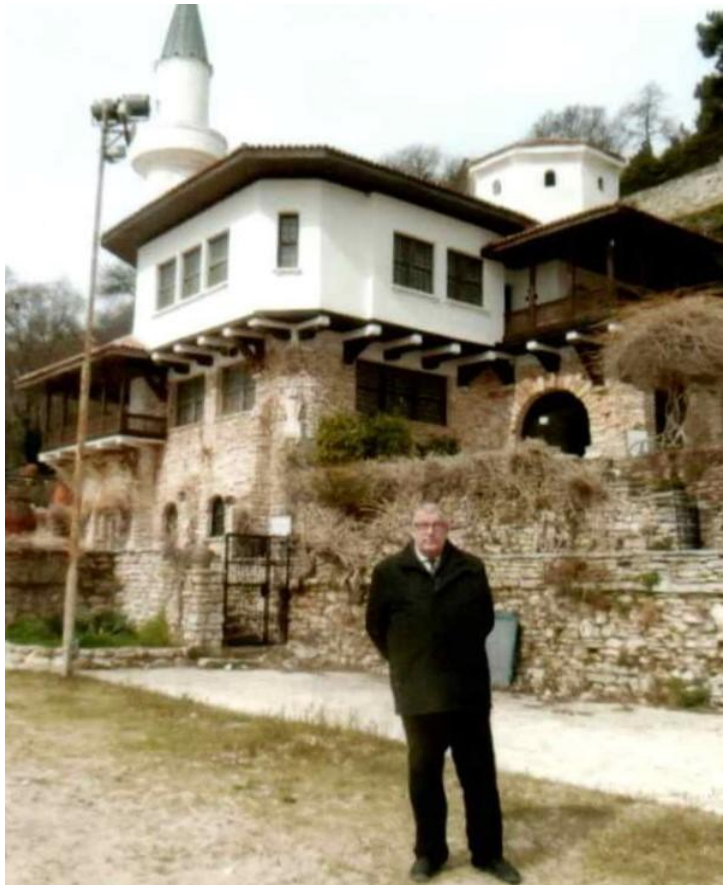

Jordan Jovkovin patsas Dobrichissa

Baltchik

Meren rannalla sijaitseva 12 000 asukkaan Balchik lienee kuuluisin palatsistaan, jota ympäröivät upeat puutarhat. Kaupunki kuului Romanialle ja maan leskikuningatar, Englannin Viktorian pojan tytär ja kuningas Ferdinand I:n puoliso, Maria (1875 -1928) rakennutti alueen kesänviettopaikakseen. Jyrkänteellä sijaitseva puutarha koostuu kivimuureista, terasseista, vesiputouksista ja kanavista kaarisiltoineen. Onpa sinne rakennettu pieni moskeijakin minareetteineen.

Allekirjoittanut pienoismoskeijan ja minareetin edessä

Kaupungin rantabulevardilla sijaitsee useita ravintoloita, joissa voi nauttia herkullisia kala-aterioita.

Kolmesti olemme ruokailleet Valkoinen talo -nimisessä ravintolassa, jossa kahdesti tapasin suomeakin puhuvan hovimestari-tarjoilijan.

Kavarna, Kaliakra, Shabla ja Tyulenovo

Kavarnan pieni kaupunki on pariin otteeseen ollut läpikulkupaikkana ajaessamme rannikkoa pohjoiseen Kaliakraan ja Shablaan. Mieleeni jäi kaupunki kerrostaloineen nimenomaan siksi, että kaupungissa pidettävien rock-festivaalien esiintyjä on kuvattu kerrostalojen päätyseiniin muraaleina. Yhdessä tällaisessa komeilee v. 2007 siellä esiintynyt Tarja Turunen. Hän on hyvin suosittu Bulgariassa.

Kaliakra on kapealla niemellä, jota reunustavat jyrkät, yli 20 m korkeat kalkkikiviset rantatörmät. Niemen eri osissa sijaitsee kiviveistoksia, joista ehkä tunnetuin on kymmenmetrinen, päällekkäisistä naisfiguureista koostuva neitsyitä kuvaava rakennelma. 1400-luvun alussa he hyppäsivät jyrkänteeltä mieluummin mereen kuin joutuivat ottomaanien orjiksi. Niemellä sijaitsee myös luolaan rakennettu museo. Osa niemen kärjestä on suljettua sotilasaluetta.

Shablan majakka

Bulgarian itäisin kohta on Shablan majakan törmä. Kolmisenkymmentä metriä korkean majakan rakensivat turkkilaiset vanhoille perustuksille Krimin sodan aikana. Rakennusmateriaalina käytettiin kalkkikiveä, jota saatiin törmien lisäksi vanhoista, n. 500 v. e Kr peräisin olleista traakialaisista kaivannoista. Majakan toiminta alkoi v. 1856.

Tyulenovon rosoista rantatörmää

Tyulenovo eli suomeksi hylkeiden kylä on tunnettu rosoisista rantatörmistään, jotka ovat syntyneet kalkkikivestä, jota paikoin iskostaa kulutusta paremmin kestävä silikaattinen aines. Rosoisuus luolineen syntyy kiven vaihtelevasta kulutuskestävyydestä rantavoimia vastaan.

Raimo Uusinoka

Suomi-Bulgaria-seura aktiivisena mukana matkamessuilla

MATKA 2019 -messut on Pohjois-Euroopan suurin vuosittainen matkailutapahtuma. Messuvieraita tulee ympäri Suomea ja naapurimaista. Muutama uusi kohdema oli tänä vuonna esillä. Ruanda, Kolumbia ja Ghana olivat mukana kisaamassa pohjoismaisista matkailijoista. Messuilla vieraili neljän päivän aikana reilut 63 000 henkilöä.

Bulgarian osalta tilastot näyttävät oikeaan suuntaan. Vuodesta 2017 vuoteen 2018 matkailu Suomesta Bulgariaan on kasvanut peräti 22,4 %. Uudenlaiset matkailun muodot nostavat tilastoja. Monet osastollamme käyneet messuvieraat kysyivät Bulgarian golf-kentistä, automatkailusta ja moottoripyöräilystä. Myös ekomatkoista ja muista teemamatkoista oltiin kiinnostuneita.

Laura Sgureva-Cox tutki viinejä

Moni pysähtyi kertomaan omista Bulgarian kokemuksistaan tai kyselemään vinkkejä. Messuosastomme erikoisuus oli bulgarialaisten viinialueiden esittely, jossa asiantuntemus tuli Vino Amore –maahantuojalta. Euroopan kulttuuripääkaupunki Plovdiv näkyi osaston suunnittelussa.

Saimme seurana hyvää palautetta ja kannustusta työllemme. Uusia jäseniäkin liittyi seuraan.

Tervetuloa mukavaan kasvavaan seuraan!

Tapani Salonen

Moderni Plovdiv

Viimeaikainen historia

Nykyään 6. syyskuuta juhlitaan Yhdistymisen päivää (Bulgaria ja Itä-Rumelia) ja myös Plovdivin päivää.

Yhdistymisen jälkeen (1885) Plovdiv pysyi Bulgarian toiseksi väkirikkaimpana kaupunkina pääkaupungin Sofian jälkeen. Kaupungin ensimmäinen rautatie rakennettiin vuonna 1874 yhdistämällä se ottomaanien pääkaupunkiin Edirneen, ja vuonna 1888 rautatie yhdistettiin Sofian rataan. Vuonna 1892 Plovdivissa pidettiin ensimmäiset kansainväliset messut. Vapautumisen (1878) jälkeen ensimmäinen panimo avattiin kaupungissa.

1900-luvun alussa Plovdiv kasvoi merkittävänä teollisuus- ja kauppakeskuksena, jossa oli hyvin kehittynyt sähkö- ja elintarviketeollisuus. Vuonna 1927 alkoi Plovdivin sähköistys. Saksa, Ranska ja Belgia investoivat kaupunkiin tukien siten modernin kaupan, pankkitoiminnan ja teollisuuden kehittämistä. Vuonna 1939 tehtaiden valmistuksessa oli 16 000 käsityöläistä ja 17 000 työntekijää, pääasiassa elintarvikkeiden ja tupakan valmistuksessa. Toisen maailmansodan aikana tupakkateollisuus laajeni samoin hedelmien ja vihannesten vienti.

6. huhtikuuta 1956 avattiin ensimmäinen johdinautolinja (lopetettu 2012) ja 1950-luvulla rakennettiin Trimontsium-hotelli. 1960- ja 1970-luvuilla oli rakennusbuumi ja monet modernit kaupunginosat muodostuivat. 1970- ja 1980-luvuilla kaivettiin antiikin jäänteitä ja vanhakaupunki kunnostettiin täysin. Vuonna 1990 syntyi urheilukeskus Plovdiv. Se sisälsi maan suurimman stadionin ja soutukanavan.

Vuonna 2018 pidettiin soudun MM-kisat Plovdivissa edellisvuonna kunnostetussa kanavassa.

Tuona aikana Plovdivista tuli Bulgarian demokraattisen uudistusliikkeen synnyinpaikka, joka vuoteen 1989 mennessä oli saanut riittävästi tukea osallistuakseen hallitukseen.

Plovdiv on järjestänyt maailmanmessujen erikoisnäyttelyitä vuosina 1981, 1985 ja 1991.

Infrastruktuuuri

Kävelykatu alue

Plovdivin keskustan pääkävelykatu on Knyaz Aleksandar. Se alkaa Keskusaukiolta hotelli Trimontsiumilta, jatkaa ohi pääpostin ja Tsaari Simeonin puiston, ohittaa Stefan Stambolovin aukion, missä on Plovdivin kunnantalo, roomalainen stadium ja Dzhumaya moskeija. Täällä turistit voiva jatkaa matkaansa joko vanhaan kaupunkiin tai Kapanaan (Trap/loukku) ja nk. pikku pääkadulle (Rayko Daskalov) ja jatkaa kauppaa-alueella. Kävelykatu-alueilla on useita kauppiaa naisten, miesten ja lasten muotivaatteille, kosmetiikka myymälöitä, kenkä- ja laukkuliikkeitä. Sekä tietenkin kahviloita ja ravintoloita.

Liki kaikki rakennukset pääkaduilla on rakennettu 1900-luvun alussa, klassismia ja postmodenia tyyliä suunniteltiin.

Kapanan alue on mielenkiintoinen ostospaikka – pieni kulmakunta keskellä Plovdivia.

Kapanassa on useiden käsityöläisammattien edustajien myymälöitä ja työpajoja, mutta siellä voi myös eksyä helposti, loukku! Katujen nimet viittaavat myös käsityöläisammatteihin: Kozhuharska-Nahkakatu, Zlatarska-Kultakatu ja Zhelezarska-Rautakatu. Alueella on erityisesti nuorten suosimia ravintoloita ja kahviloita.

Plovdivissa on myös mm. kiipeilyseiniä, junarata lapsille, soutukanava, seikkailupuisto ja carting-rata.

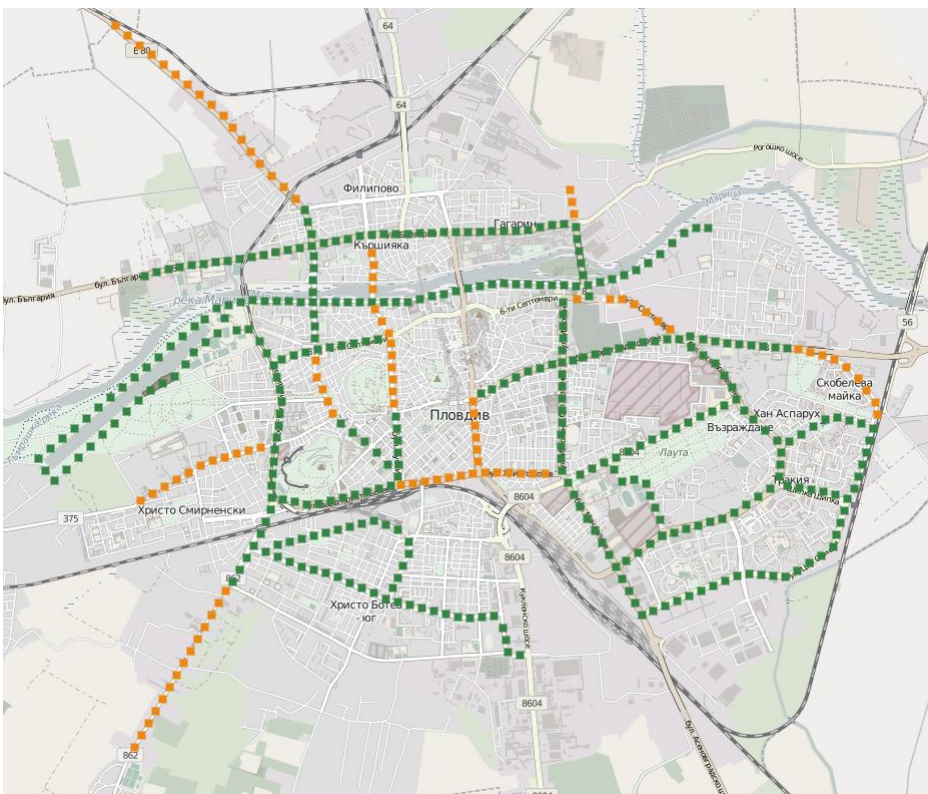
Lentokenttä

Plovdivin kansainvälinen lentokenttä on lähellä Krumovon kylää (kuuluu hallinnollisesti Plovdiviin) vain 12 km kaakkoon kaupungista. Lentokenttä toimii Bulgarian eteläporttina, Balkanin niemimaan sydämessä, alueella, jossa asuu yli 2 miljoonaa ihmistä vain 1,5 tunnin ajomatkan päässä. Lentoasemalta pääsee vaivattomasti Rodopeille, mikä taas tarjoaa vuoristo- ekologinen, metsästys- ja kalastusmatkailulle. Alueella on myös useita viinitarhoja. Läheiset Velingrad, Hissaria ja Banya ovat tunnettuja Spa-matkakohteita.

Talvella Plovdivin lentoasema vastaanottaa hiihtomatkailijat, jotka viettävät lomaansa Pamporovossa, Borovetsissa tai Banskossa. Liikematkailun kehittämisen tärkein tekijä on Plovdivin messut.

Pyörätiet

Kaupungissa on erittäin kehittynyt pyörätieverkosto, mikä kattaa lähes koko kaupungin. Pyöräteitä on kokonaisuudessaan 60 kilometriä, josta valmiina on 48 km ja suunnittelun tai rakentamisen alla on 12 km.

Lisäksi kaupungissa on yhteensä 690 pyöräparkkia.

Pyöräkartta: vihreä valmiit tiet, oranssi suunniteltu

Mikki Lehessalo

Näyttelijä Kiril Gospodinov naurattaa katsojia yhä

Bulgarian televisiossa näytettiin vanhaan hyvään aikaan satiirista komediasarjaa, jossa seurattiin Rangel Lelin nimisen ”vanhan tekijän” edesottamuksia. Suosituksi nousseen sarjan päätähti oli bulgarialainen elokuva- ja teatterinäyttelijä Kiril Gospodinov (1934-2003).

Sarjaa tuskin on koskaan näytetty Suomessa. Ilmestymisensä aikoihin 1980-luvulla sarja olisi ollut harvinaista herkkua. Kurkistus sosialistiseen Bulgariaan. Nyky-Bulgarian elokuvia Suomessa ei näe lainkaan vaikka Bulgariasta tulee mielenkiintoisia elokuvia koko ajan. Uuden polven edustajissa on lahjakkaita ja idearikkaita ohjaajia ja näyttelijöitä. Puutetta ovat paikanneet Bulgarian suurlähetystö, Suomi-Bulgaria-seura ja Euroopan Komission tiedotustoimisto.

Kiril Gospodinoviin voi onneksi tutustua you-tuben kautta. Bash maystorat matkustaa Buda-pestiin ja lomailee Mustanmeren rannikolla. Oikeastikin Gospodinov oli kotoisin Varnasta. Hänet muistetaan Bulgariassa elokuvista Ponedelnik sutrin, Maanantai-aamu (1966), Ruotsalaiset kuninkaat (1968) ja mainitusta tv-sarja Vanha tekijä Rangel Lelin, josta tuli Bulgarian elokuvataiteen tavaramerkki. Kolme reserviläistä (1971) on niin ikään komedia, jossa Kiril Gospodinovilla oli rooli. Reserviläisiä näyttelivät Gospodinovin lisäksi Georgi Partsalev ja Nikola Anastasov.

Tunnettu on myös elokuvaklassikko Poika tulee mieheksi (1972). Vuonna 1984 Gospodinoville myönnettiin Pyhän Kirilin ja Metodin kunniamerkki. Viimeinen elokuva, jossa Gospodinovilla

oli rooli on Toinen mahdollinen elämämme, joka sai ensi-iltansa näyttelijän kuoleman jälkeen vuonna 2004.

Sosialistisen Bulgarian murroksen myötä näyttelijöiden palkat olivat maksamatta. Talouden romahdus aiheutti sen, ettei ollut rahaa tehdä elokuvia. Elokuva-ala joutui ahtaalle. Paljon jouduttiin tekemään talkoilla ja supistamaan toimintaa. Tilanne oli Bulgariassa täysin uusi. Sittemmin bulgarialainen elokuva on kokenut uuden nousun. Nuorempi polvi on opiskellut ulkomailla.

Elokuva on taiteenlajina sellainen, ettei se vanhene. Vanhat elokuvat ja sarjat jaksavat hauskuuttaa katsojia edelleen kuten Bash Maystorat'n esimerkki osoittaa. Sarja on niin hyvin tehty, että sitä voi seurata vähäisemmälläkin bulgariankielen taidolla. Suosittelen käymään youtubessa tutustumassa Kiril Gospodinovin tuotantoon. Kirkkaat tähdet eivät sammu koskaan.

Tutustumisen Kiril Gospodinoviin voi aloittaa vaikka näistä:

<https://www.youtube.com/watch?v=lOzDLNXcK34>

<https://www.youtube.com/watch?v=2atS8Joinjg>

Nikola Atanasov, Kiril Gospodinov ja Georgi Partsalev filmissä "Kolme reserviläistä" (Trimata ot zapasa). Filmi näytettiin myös Suomen TV2:ssa 28.12.1973 Elonetin mukaan

Tapani Salonen

Turun Bulgaria-seuran Nuuttijuhlat 2019

Osallistuin 12.1.2019 Turun Bulgaria-seuran Nuuttijuhliin. Paikalla oli 36 osanottajaa ja tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan myös Bulgarian suurlähettiläs Martin Ivanov. Hän kertoi, että Bulgaria saanee Turkuun kunniakonsulin kesällä 2019. Hesburgerin perustajan vaimo on suostunut tehtävään. Hesburgerilla on Bulgariassa jo kymmenen ravintolaa. Suurlähettiläs kertoi myös näyttelystä, jonka hän toivoisi järjestettävän Turussa. Suomessa 1930-luvulla asuneen Bulgarian pääkonsulin vaimo, taiteilija, maalasi monia tauluja, joista yksi on Porin taidemuseossa esillä. Loput, noin sata maalausta ovat Bulgariassa. Nyt näistä sadasta maalauksesta on tarkoitus järjestää näyttely Suomeen tänä vuonna.

Lähettiläs kysyi kunniapuheenjohtaja Ensio Laineelta, onko Turun Bulgaria-seuran puheenjohtajina toiminut muitakin poliitikkoja kuin hän. Laine vastasi, että puheenjohtajina on toiminut kaksi poliitikkoa, toisena heistä ulkoministerinäkin toiminut Keijo Korhonen. Myös seuran hallituksen aktiivijäsenenä on ollut naiskansanedustaja.

Lähettiläs Ivanov kysyi myös, mistä Laineen kiinnostus Bulgariaa kohtaan sai alkunsa. Laine vastasi, ettei muista erillistä ratkaisevaa syytä, mutta yleinen tilanne Suomessa oli muuttunut sodan jälkeen niin, että sosialistimaat alkoivat kiinnostaa ihmisiä.

Kirjoittajan lopputoteama: Turun seuran ihmisten tapaaminen antoi minulle hyvän olon. Kannatti tulla Espoosta asti!

Vasemmalta oikealle: suurlähettiläs Martin Ivanov, Turun Bulgaria-seuran johtokunnan jäsen Martti Salminen ja Turun Bulgaria-seuran puheenjohtaja Taisto Salminen

Ilkko Suvilehto

Sofian Oopperan baletti

Viime vuonna - 2018- Sofian oopperan baletti vietti 90-vuotisjuhliaan.

Oopperan baletin osoite on 1000 Sofia, 30 Dondukov blvd.

Seurue on perustettu helmikuussa 1928 ja sen ensi esitys oli Leo Delibesin kolminäytöksinen baletti Coppelia. Tämä vuosi – 1928 - merkitsee myös ammatillisen balettiryhmän syntymistä Bulgariassa.

Aikaa myöten baletti on nauttinut suurta suosiota niin paikallisesti kuin kansainvälisestikin.

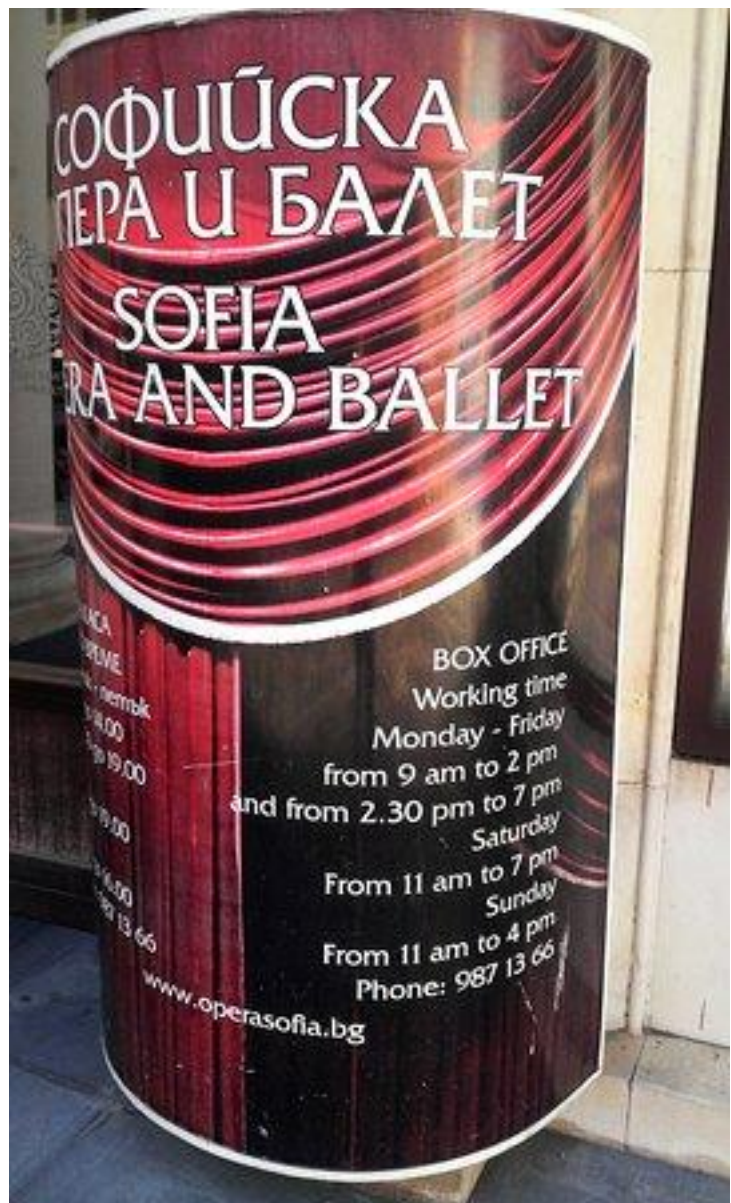
Alusta asti balettikoulutuksessa yhdistyi venäläinen klassinen vaikutus saksalaiseen ekspressionismiin.

Atanas Petrovin johdolla tehtiin klassista balettia (kuten Coppelia, Joutsenlampi, Raymonda, Giselle ja Esmeralda sekä monia muita.) ja ensi esityksensä sai myös bulgarialainen baletti Lohikäärme ja Yana. (1937 - Hristo Manolov).

Kansallisia vaikutteita saksalaiseen ekspressionismiin yhdisti Mariya Dimova. Vuoden 1945 jälkeen klassinen perinne voimistui ymmärrettävistä syistä - politiikka sanelee myös taidetta. Koreografit tulivat tällöin yleensä Venäjältä. Heidän ohjauksessaan tehtiin mm.- Kapinallisen laulu, Lammen legenda, Madaran ratsastaja sekä Paavitar Joanna.

Bulgarialaiset koreografit nauttivat kuitenkin myös arvonantoa.

Kansallisbaletissa esitettiin mm. Valkojalkaisen tytön kevät, Bakhchrisarin lähde, Petrushka, Romeo ja Julia, Spartacus ja Notre Damen kellonsoittaja.

Lisäksi seurue toteutti modernejakin esityksiä.

Seurueen koreografit ja esiintyjät ovat merkinneet olennaisesti paljon kansallisbaletin esityserinteelle.

Edelläkävijöitä olivat Atanas Petrov, Nina Kiradzhieva, Lili Beron, Lyuba Kolchakova, Valya Verbeva, Penka Encheva, Zhivko Biserov, Asen Gavrilov ja Krum Yankov.

Nykyisin tanssijat saavat koulutuksensa Kansallisessa tanssitaiteen koulussa Sofiassa, sekä Venäjällä Moskovassa ja Pietarissa.

Viime aikaisia seurueiden johtajia ovat olleet

mm. Petar Lukanov, Hikmet Mehmedov, Yasen Valchanov, Mariya Ilieva ja Biser Deyanov.

Suomalaiset vierailijat ovat kehuneet paljon Bulgarian baletin esityksiä!!!

Tätä kirjoittaessa ohjelmistossa on mm. klassinen baletti Prinsessa Ruusunen.

Susanna Lehtonen

SUOMI-BULGARIA-SEURA r.y.

PL 37, 00501 Helsinki

Puheenjohtaja Tapani Salonen, Lepolantie 34, 00660 Helsinki,

GSM 050 573 7717

Sihteeri Maija Boshkov, GSM 0400 445481,

e-mail: maija.boshkov@outlook.com

TURUN BULGARIA-SEURA

Puheenjohtaja Taisto Salminen, Raadinkatu 1 B 56, 20750 Turku.

GSM 041-539 6659 e-mail: turunbgseura@gmail.com

Sihteeri Eija Liljestrand, GSM 041 544 6477, e-mail: eija.liljestrand@netti.fi

SUOMI-BULGARIA-SEURAN PORIN OSASTO

Puheenjohtaja Ali Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

GSM 050 5573580, e-mail: ali.poskiparta@wm-plast.fi

Sihteeri Tuula Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

GSM 040 722 0034, e-mail: tuula.poskiparta@hotmail.com

SUOMI-BULGARIA-SEURAN VALKEAKOSKEN OSASTO

Puheenjohtaja Jouni Rantanen Otvakuja 4 37630 Valkeakoski ,

GSM 040 7587229, e-mail: jouni.rantanen.jr@gmail.com

Sihteeri Anu Talvitie Otvakuja 4 37630 Valkeakoski, GSM 040 8483036

SUOMI-BULGARIA-SEURAN KEMIN SEUDUN OSASTO

Puheenjohtaja Mauri Tuomivaara, Kauppakatu 13 A 24, 94100 Kemi

puh. (016) 254 678, GSM 040 529 8103, e-mail: juhani.vaara@pp.inet.fi

Sihteeri Aila Svanberg, Mahlasaarentie 5, 94400 Keminmaa

GSM 040 7298 774, e-mail: aila.svanberg@pp.inet.fi

SUOMI-BULGARIA-SEURAN NOKIAN OSASTO

Puheenjohtaja Mauri Könönen, Kirjavaisenkatu 13 G 96, 33560 Tampere

GSM 050 523 205